

Юрій Нестеренко

Місія

Першим, що він відчув, опритомнівши, був сморід.

Навколо була суцільна темрява («ще ніч? вже ніч?» - заворушилися мляві думки). Звуків він також не чув, як не відчував і власного тіла. Проте сморід явно свідчив, що він і досі живий. Огидний змішаний сморід паленого людського м'яса, зугленої шкіри, спаленого волосся, паленої гуми, розтопленої синтетики - мабуть, залишків згорілого одягу і взуття - і ще якоїсь мерзоти. «Навколо, напевне, повнісінько трупів», - подумалося йому. «Місто повинно бути вщент зруйноване.» Можлива річ, темрява навколо пояснюється не часом доби - сирени завили рано вранці, тепер він згадав - а тим, що він похований під завалами. Але все ж таки живий.

Він навіть не поривався бігти до бомбосховища, розуміючи, що це марно. По-перше, час підльоту радянських ракет зі східнодонецької території - три хвилини, ця фраза є у всіх брошурах з цивільної оборони. По-друге, їх сховища не спроможні врятувати від прямого влучення водневої бомби, він казав цим боннським ідіотам, він, врешті-решт, сам архітектор...

Щось м'яко і водночас неприємно торкнулося його обличчя, і він зрозумів, що це тільки вітер - хоч не зміг збагнути, теплий або холодний. Проте він збагнув, що перебуває все ж таки не в порожнині, дивовижним чином утвореної обваленими плитами, а просто неба. І що вітер дійсно несе запах горілого, але набагато слабший. А той сморід, який він відчуває, походить від нього самого.

Він спробував поворухнутися (тільки тепер усвідомивши, що лежить на спині), незграбно торкнувся живота, грудей, потім обличчя. Відчуття скрізь було таким, наче все його тіло - і руки теж - стягнуто суцільною коростою, в якій вже неможливо було відрізнити мертву шкіру від лахміття одягу (деінде в це місиво було втоплено металеві гудзики). Дивно, але болю досі не було. Вірніше, тепер він зрозумів, що вона була - особливо коли він рухався і коли вітер торкався його обличчя (або того, що колись було його обличчям) - але зовсім не така, яка повинна була бути, за його уявленням, у людини, яка отримала опік практично 100% поверхні тіла. Він відчував себе так, наче просто обгорів на пляжі й не більше того. Можливо, це тому (подумав він майже з академічною незворушністю, ніби мова йшла про когось цілком стороннього), що нервові кінчики шкіри просто згоріли. Колись він щось читав на цю тему... Або ж це просто дія шоку.

І прецінь - він досі живий. Неможливо. Приголомшливо. Людина не може залишитися живою в епіцентрі термоядерного вибуху. Він мусив одержати не опік четвертого ступеня, а розпорошення на елементарні частинки. Можливо, ракета відхилилась від цілі, і він опинився лише на периферії вибуху? У росіян завжди все працює не так як годиться... Але навіть якщо його не спопелив вибух, його мало б убити уламками й падінням. Він знаходився у квартирі на шостому поверсі, а зараз він на вулиці, очевидно, що будинок повністю зруйнований... Але в будь-якому випадку, факт є факт - я думаю, отже існую...

Але це ненадовго. Це він також добре усвідомлював. Ніяка сучасна медицина - якщо припустити, що в перетвореній в ядерне згарище країні ще залишилася медицина - не може врятувати людину з такими опіками. Можливо, йому залишилося всього тільки хвилин двадцять, перш ніж він почне дико кричати від болю, вгамувати яку не вдасться вже до самої смерті. Плюс, звісно ж таки, радіація. Скільки смертельних доз він одержав? Найправильнішим було б накласти на себе руки просто зараз, не чекаючи, поки мине шок. Але йому геть чисто нічим це зробити. І не від кого отримати допомогу - навіть таку. Можливо, він єдиний живий - поки ще живий - на кілометри навкруги...

І тут він почув кроки. Хтось наближався до нього непевною, шаркаючою ходою.

Першою думкою лежачого була рефлекторна, що це рятувальники - хоч ті, певно, рухалися б дещо бадьорішим кроком. «Допоможіть мені!» - хотів крикнути він, але з гортані (схоже, також обпаленої розжареним повітрям) вихопилося лише жалюгідне хрипіння. Тоді він просто протяг руку і схопив

людину, що йшла повз нього, за ногу. Точніше - за високий армійський чобіт. Хоча - хіба Бундесвер зараз ходить не в черевиках? Втім, звичайно, по радіоактивним руїнам краще в чоботах... над халявою, напевно, взагалі костюм хімічного захисту...

- Га? Хто тут? - пролунав голос зверху. Він теж звучав хрипко, не дозволяючи визначити вік, і одразу промовив ті самі слова, які намагався вичавити зі свого горла лежачий: - Допоможіть мені!

«Мені б самому хтось...» - спробував мовити архітектор, але лише захрипів і закахикався. Проте незнайомиць, схоже, все ж таки сприйняв це як підтримання діалогу.

- Мені потрібно приставити донесення у штаб рейменту, - повідомив він майже жалісно. - А я нічого не бачу!

- Я теж, - зумів, нарешті, прохрипіти архітектор, усвідомлюючи ще одну істину. - Зараз не ніч?

- Години дві як розвиднилось, - відповів посланець.

«Еге ж, еге ж. Кажуть, спалах ядерного вибуху настільки яскравий, що осліпнеш навіть через заплющені повіки...» Холодна хвиля жаху від думки про довічну сліпоту сколихнулася було в животі й одразу ж розвіялася, коли він згадав, що будь-яке «назавжди» для нього скінчиться щонайбільше через декілька годин. Думка про смерть чомусь лякала набагато менше, ніж думка про сліпоту.

- Виходить, тебе теж накрило? - вів далі вояк.

Безглузде запитання, подумав архітектор. Кого тут міг не накрити ядерний вибух? Втім, хлопець, напевно, теж шокований і ще погано тямить...

- Як і усіх нас, - хрипко пробурмотів архітектор.

- Кляті англійці!

"Англійці?" - здивувався архітектор, але одразу подумки погодився - так, можна сказати і так. Зрештою, саме вони - разом з французами, звичайно - віддали росіянам Східну Європу, і саме вони тим, що узяли за краще, всупереч виданому їм мандату, дотерміново злиняти з Близького Сходу і залишити там весь вузол нерозв'язаних проблем, відкрили шлях до нинішньої катастрофи. Хоча їх роль все ж була не провідною...

- Угу, - погодився він на-голос. - Слухай, ти маєш зброю? Можу я... попросити щодо послуги? Мені вже не вижити, я не хочу страждати. Я розумію, ти мене не бачиш, але просто притули цівку до голови...

- Агов, ти це облиш! - обурено вигукнув посланець, коли второпав, про що йде мова. - Ти не лікар, звідки ти можеш знати? Ти навіть не бачиш свої рани, і я теж. Може, тебе ще підлатають! Я не буду стріляти у свого товариша! Я вояк, а не вбивця! Але відпусти вже мій чобіт, я пришлю до тебе допомогу. Тільки спочатку мені потрібно в штаб рейменту...

- До якого штабу ти дійдеш, якщо осліпнув? Та й жодного штабу, мабуть, вже немає...

- Як це немає? Що ти верзеш?! - розлютився вояк, але одразу ж пом'якшав: - Чи тебе ще й контузило? Ім'я, звання, підрозділ, число нинішнє пам'ятаєш? Я вже був у шпиталі, це перше, що там питають, щоб зрозуміти, чи все гаразд із твоєю макітрою.

- Чотирнадцяте жовтня, - відповів архітектор, знехтувавши іншими запитаннями. Балакливість вояка вже встигла його втомити.

- Правильно, - погодився посланець. - Голова добра, вже гарно. І... ти маєш рацію, мабуть - в такому стані я зараз нікуди не дійду. Краще догляну тут тебе, поки нас не заберуть санітари.

Архітектор в думках посміхнувся на слово «догляну», не дуже відповідне становищу. Та й сподівання на санітарів в теперішніх умовах... але - аж раптом?! У ньому знову, попри будь-яку логіку, ворухнулося сподівання. Що, коли цей хлопець має рацію, і його опіки не такі страшні, як йому здалося наосліп? І навіть сітчатку ще можна повернути до життя? І, головне - в цьому світі все ще знайдеться кому цим займатися...

Він почув, як вояк вмощується на землі поруч, і, нарешті, випустив його чобіт.

- То з якого ти рейменту? - продовжував допитувався посланець.

- Для цього я вже застарий, - буркнув лежачий.

- То ти не вояк? - здивувався його співбесідник. - А хто ж тоді?

На це питання можна було відповісти по-різному, але кожне слово йому як і раніше доводилося з болем проштовхувати крізь набрякле горло, і він обмежився коротким: «Архітектор».

- Справді? - несподівано зрадів вояк. - Я теж думав стати архітектором! Може, стану ще, після війни...

Авжеж, подумав лежачий - після ЦІЄї війни для архітекторів буде дуже, дуже багато роботи. Тільки виконувати її вже не буде кому.

- І як ти тут опинився, архітектор? - продовжував розпитувати «майже колега». - Ти ж не тутешній? Ти дойч?

- Правду кажучи, я родом з Австрії, - відповів лежачий, несамохіть втягуючись у розмову; це помагало відволіктися. - До Дойчлянду переїхав пізніше.

- Ну це ж треба - і я самісінько так! - захоплено вигукнув вояк. - Ми просто як брати... хоча ти казав - ти старий вже? Та я не це мав на увазі. Як ти опинився тут, на фронті під Іпром? Тут тепер аж ніяк не місце для цивільних.

- Під яким ще Іпром?

- Ну ти даєш, старий! - реготнув вояк. - Де, на твою думку, ти знаходишся?

- З ранку був у Бонні, - роздратовано відповів архітектор, не розуміючи, чи то з нього знущаються, чи то якраз у його співрозмовника недобре з головою. - До того самого часу, коли на нас впала воднева бомба.

- Англійці бомбардували Бонн?! - здивувався вояк.

- Які ще англійці?! Росіяни!

- Росіяни?! У нас же з ними мир!

- А то ти не знаєш, чого вартий будь-який мир з росіянами...

- І як вони могли бомбардувати? - вів далі вояк. - З цепелінів? Адже це їх наповнюють воднем? Але звідки у росіян цепеліни, і як вони спромоглися дістатися так далеко, їх би збили до дідька лисого... Ні, щось ти не те верзеш! Ти ж і сам аж ніяк не міг потрапити з Бонна сюди так швидко. Хіба що на аероплані, але хто посадить в аероплан архітектора?

- Один з нас точно не при своєму розумі, - зло прохрипів архітектор. Це було набагато більш наочним поясненням, ніж та шалена здогадка, що вже промайнула в його мозку. - Яка сьогодні дата, як ти гадаєш?

- Сам же сказав - чотирнадцяте жовтня.

- Рік! Рік який?!

- Тисяча дев'ятсот вісімнадцятий, звісно.

Ні. Неможливо. Неймовірно. Цей вояк просто контужений і верзе нісенітницю...

А можливо заціліти в епіцентрі ядерного вибуху?!

У пам'яті спливає великий різдвяний прийом в Боннської ратуші, на який він отримав запрошення в минулому році. Туди був запрошений і якийсь собі фізик-теоретик, він не запам'ятав прізвище - здається, учень покійного Хайзенберга... так от, під час звичайних світських теревенів за коктейлями цей фізик згадував теорію, що, мовляв, термоядерний вибух за певних обставин здатний «пробивати просторово-часовий континуум», забезпечуючи таким чином подорож у часі. Щоправда, фізик відразу ж застерігся, що, навіть якщо теорія правильна, для практичних подорожей такий спосіб, безумовно, непридатний, бо будь-який матеріальний об'єкт буде перетворений на потік гамма-квантів ще до того, як встигне переміститись. Але, можливо, саме в цьому він не сповна мав рацію...

Чотирнадцяте жовтня, авжеж. Напевно, це не випадково, що він потрапив в ту ж саму дату 41 рік тому. Земля рухається навколо Сонця, і тому подорож у часі не на цілу кількість років закінчився б у відкритому космосі. Але чому Іпр, а не Бонн? Місто в Бельгії, де - точніше, поруч з яким - вперше було застосовано хімічну зброю, яка отримала в результаті назву "іприт". Здається, він розташований на одній широті з Бонном, тільки західніше. Ну то не дивно - рік же не кратний добі. Земля встигла обернутися на скільки-то там градусів, ось він і опинився на іншій довготі... Хоча - Сонце ж також не стоїть на місці, чому ж тоді... та що він знає про подорожі у часі? Його пізнання у фізиці обмежувалися здебільшого опором матеріалів. А якісь там проколи континууму... можливо, вони завжди відбуваються уздовж «світових ліній» зірок і планет - такий термін, здається, вживав той самий теоретик, намагаючись розтлумачити на мигах та на кивах явно занудьгуваним дамам теорію відносності...

Це негайно повернуло архітектора до думки щодо його обов'язку.

- Ти ж не жартуєш? - запитав він майже з благанням. - Я помираю, у мене немає часу на жарти. Нині насправді Перша світова війна?

- Яка? - перепитав вояк.

Авжеж, звичайно. Тоді її так не називали - до тої самої пори, поки не почалася Друга. Тоді говорили просто "Велика війна". А ще - "Війна, яка покладе край усім війнам", наївні ідіоти...

Але він може зробити так, що це стане майже що правдою. Він, посланець загиблого світу, може - повинен! - відвернути Катастрофу. Беззаперечно, що б він тільки не віддав зараз (хоча - що він може віддати? у нього не залишилося зовсім нічого!) за можливість виступити перед політиками, вченими, в гіршому разі - журналістами, а не звичайним і, найпевніше, малограмотним (та ще й сліпим) вояком. Але обирати не доводиться. Цей хлопець тепер - єдиний шанс людства. А те, що він осліп, навіть добре - тепер його демобілізують і достеменно не вб'ють...

- Слухай мене уважно, - він намагався говорити настільки вагомо, наскільки дозволяло його обпечене горло, яке, здається, продовжувало опухати. - Я вже нічого не встигну, мої опіки смертельні. Але ти - ти мусиш його зупинити!

- Кого?! - здивувався вояк.

- Людину, що знищила світ. Айнштайна. Альберта Айнштайна.

- Що це за один?

Теорію відносності вже опубліковано, але простий вояк навряд чи про неї чув, і не в ній, власне, справа...

- Президент Ізраїлю. Тобто, колишній. Вірніше, майбутній.

- Якого ще Ізраїлю?

- Єврейська держава у Палестині... Слухай, я розумію, що мої слова здаються цілковитою маячнею. І я не прошу повірити мені тепер. Просто запам'ятай те, що я розповім. А згодом, коли все це почне здійснюватися, ти зрозумієш, що я мав рацію.

- Ти про що, старий?

- Не перебивай! Просто слухай, у мене мало часу, і мені важко говорити! Розумієш, я... знаю майбутнє. І воно жахливе. Дойчлянд програє війну...

- Ні!

- Так. Капітуляція буде підписана у Комп'єні менше ніж через місяць - одинадцятого листопада в одинадцять годин за паризьким часом. Одинадцять - одинадцятого - одинадцятого, легко запам'ятати. Потім Дойчлянду нав'яжуть Версальську мирну угоду, за якою йому заборонять мати армію, обкладуть величезними репараціями, частину територій відберуть, частину окупують...

- Ми цього не дозволимо! Ми ще можемо битися!

- У Дойчлянді станеться революція. Кайзера буде скинуто, до влади придуть соціалісти. Вони утворять Баварську Радянську Республіку, потім їх вплив пошириться по всій країні. В умовах хаосу, деморалізації й економічної катастрофи спроби придушити їх виявляться невдалими - тим паче що їм будуть активно допомагати російські більшовики. У січні двадцять четвертого в Росії помре Ленін, так і не оклигавши після замаху, який, якщо я правильно пам'ятаю, вже відбувся...

- У газеті писали, що у ватажка російських більшовиків стріляла якась єврейська анархістка, - пригадав вояк.

- Каплан - так, здається, її звали. Її потім спалили в діжці без суду і слідства, що дало привід вважати, що справжнім організатором замаху був хтось із більшовицької верхівки, який ховав кінці... У своєму передсмертному листі Ленін суворо розкритикує Сталіна, свого можливого спадкоємця, і до влади в Росії прийде Троцький. Його Ленін теж критикував, і він мав сильних ворогів, але на користь Троцького як творця Комінтерну та ідеолога світової комуністичної революції гратимуть успіхи в справі просування цієї самої революції у Дойчлянді. У двадцять п'ятому році генерал Людендорф таки спроможеться силою розігнати соціалістів, що розгубили підтримку на тлі дедалі зростаючого зубожіння, голоду і хаосу, а потім виграє вибори на пост президента Дойчської Республіки - але Троцький на цей час вже буде міцно сидіти у Кремлі. Дехто, до речі, вважав, що за замахом на Леніна стояв саме він, хоча

доказів не було... Так чи інакше, Троцький знищить одного за одним усіх своїх ворогів і конкурентів - Сталіна, Зінов'єва, Бухаріна і багатьох інших - влаштувавши серію показових процесів, але цим його терор аж ніяк не обмежиться. Рахунок жертв піде на мільйони, усю Росію буде перетворено на табір примусової праці з розстрільно-кийковою дисципліною, але ефективність «трудових армій» виявиться надзвичайно низькою, люди у так званих колгоспах будуть масово вмирати від голоду. Не дуже приваблива картинка для прихильників світової революції, незважаючи на всі зусилля червоної пропаганди - так що не дивно, що йти тією ж дорогою зі своєї волі охочих вже не знайдеться. Тому «світову революцію» почне творити Червона армія, захоплюючи одну країну за іншою. Тридцять дев'ятого - Польщу, сорокового - балтійські країни, що колись входили до складу Російської імперії... маленькій Фінляндії, щоправда, вдасться відбитися, хоча і не без втрат... Генерал фон Шляйхер, що очолив Дойчлянд після смерті Людендорфа у тридцять сьомому, усвідомлював, що на цьому Радянська Росія не зупиниться, і відчайдушно готувався до війни, - архітектор сам не помітив, як перейшов на більш звичний минулий час. - Але, хоч Версальські угоди припинив виконувати ще Людендорф, вони все ж таки дуже затримали переозброєння Дойчлянду, і 23 червня сорок першого Троцький напав першим. Червона армія воювала незграбно і до того ж була погано споряджена - під час Троцького в країні практично не залишилося ані талановитих воєначальників, ані талановитих вчених і конструкторів, усіх їх було викошено репресіями як потенційно неблагонадійних. Однак це була найбільша армія у світі, і вона закидала супротивника трупами, але просувалася вперед. Англія і Франція спочатку не втручалися, бо Дойчлянд все ще здавався їм гіршою загрозою, ніж Росія - дивовижний ідіотизм, еге ж - але потім навіть вони второпали, що коли не зупинити росіян зараз, то вони дійдуть не тільки до Райну, а й до Ла Маншу, і на інший його бік. Американці так і залишилися осторонь. У них, щоправда, були напружені відносини з Японією, але вона так і не наважилася напасти на США, не маючи союзників, і зважила на краще мирно домовитися про розділ сфер впливу на Тихому океані. А ось на території Дойчлянду сталася різанина, яка залишила далеко позаду всю Першу світову... тобто теперішню війну. Дойчі втратили сім мільйонів, з яких майже половина - цивільні, французи - два з половиною, англійці - мільйон двісті. Точні втрати росіян (і тих народів, які вони змусили битися на своєму боці) достеменно невідомі - вони, звісно, занижували їх у багато разів - але ймовірно вони втратили близько п'ятдесяти мільйонів - чверть населення Радянської Росії! - з яких тридцять на фронті та двадцять в тилу від голоду і репресій. Проте, їх навала захлинулася тільки у травні сорок п'ятого. І не тому, що у них скінчилися люди. Скінчилася техніка.

Але навіть після цього росіяни з Дойчлянду не забралися. Вони утримали приблизно тридцять відсотків території, з половиною Берліну включно. Ну тобто формально це були не росіяни. Це була «Дойчська Демократична Республіка», незалежна соціалістична держава, створена після «перемоги революції». Але трималася вона на «братерських» російських багнетах. Дойчі - маються на увазі західні - бажали, звичайно, продовжити війну до повної перемоги та звільнення власної землі. Але зробити це наодинці Дойчлянд, що лежав у руїнах, не був у змозі. А французи й британці зтялися: ах, наші народи втомилися від війни, ах, Троцький пропонує мир, досить кровопролиття. І Потсдамській мир, який залишив Троцькому Східну Європу, був укладений. Столицею вільного Дойчлянду став Бонн.

Ось в таких умовах було створено Ізраїль - незалежну єврейську державу в Палестині, якою після поразки Туреччини в Першій світовій володіли англійці. Сам собою він не був проектом більшовиків - це була давня мрія євреїв, які поїхали туди з усього світу, але Троцький його підтримав. Не стільки тому, що сам був євреєм - просто він розраховував, що Ізраїль буде радянським форпостом на Близькому Сході, ну і, звичайно, хотів взайве підкласти свиню англійцям. Але цей розрахунок не виправдався - прорадянським Ізраїль не став. Його першим президентом став Альберт Айнштайн, всесвітньо відомий фізик.

Проте араби відмовилися визнати нову державу і з перших же днів повели проти нього війну на знищення. Водночас після смерті Троцького в сорок дев'ятому році владу в Росії захопив генерал Жуков, який євреїв дуже не любив. Троцький зносив його і тримав на вищих командних посадах лише тому, що Жуков відрізнявся дивовижною навіть за російською мірою нещадністю до власних вояків... Коротко кажучи, коли Росія пристала на бік арабів, англійці умили руки, а інша Європа, яка ще не оговталася від війни - як, зрештою, і Америка, яка війни уникла - тим паче не мали бажання втручатися, ситуація для

маленького Ізраїлю стала цілком критичною. І тоді Айнштайн створив ядерну бомбу. Найстрашнішу зброю в історії, здатну знищити все людство. Точніше, найстрашнішою є її воднева модифікація, вона була розроблена пізніше, теж в Ізраїлі.

Я навіть не натякати тобі, за якими принципами працює це зброя. Вона не повинна знову прийти у світ. Але у маленького Ізраїлю не вистачало технічних можливостей, щоб налагодити її виробництво. Навіть путні випробування нема де було проводити. Тому Айнштайн запропонував союз - не спустошеному Дойчлянду, звідки він був родом, але який, схоже, не дуже шанував, а сильній і багатій Америці. Він їм - технологію, вони йому - матеріальні ресурси й військово-політичну підтримку. Так ядерна зброя з'явилася й у США. Але не все в Ізраїлі мали проамериканський настрій. Вистачало серед ізраїльтян все ж таки і прорадянських - попри політику Жукова, так, і знову не питай мене, як люди можуть бути такими ідіотами... І ось двоє таких - подружжя Розенбергів, що цікаво, вихідців з Америки - передали таємницю радянським агентам. Так почалася гонка ядерних озброєнь. За кілька років американці й росіяни понаробляли їх стільки, що вистачило б для повного знищення цивілізації, і навіть з гаком.

Слід сказати, що Ізраїль це спочатку рятувало. Після наочної демонстрації ядерного вибуху в Синайській пустелі араби лише влаштовували теракти на вулицях єврейських міст, але більше не наважувалися відверто нападати на країну, що має таку зброю. Але поволі вони все більше нахабнішали, відчуючи підтримку Радянської Росії, у якій ядерних бомб було набагато більше, ніж в Ізраїлю. До того ж їхні мулли голосили з кожного мінарету, що усі «шахіди», загиблі у війні з євреями, вирушають просто до раю. Після смерті Айнштейна в п'ятдесят п'ятому Ізраїль очолив його колега і товариш по ядерному проєкту Опенхаймер, налаштований ще більш рішуче. Він оголосив про остаточну анексію арабських земель, захоплених в ході першої арабо-ізраїльської війни. Ситуація продовжувала загострюватися. І ось врешті-решт дванадцятого жовтня п'ятдесят дев'ятого року коаліція арабських держав почала Війну Судного дня. У арабів не було власної ядерної бомби, вони атакували звичайними військами, але в дуже великій чисельності. Опенхаймер відповів ядерним ударом по Дамаску. Тоді Жуков наказав скинути ядерну бомбу на Тель-Авів. Там, oprіч усього іншого, було знищено американський авіаносець, який щойно увійшов до порту в якості жесту союзницької підтримки. Американці у відповідь завдали ядерних ударів по російським базам. Ну і, загалом, пішло врозліт. Зупинити це божевілля вже ніхто не спромігся. Сьогодні вранці росіяни знищили Бонн, і... вочевидь, там, в майбутньому, обмін ударами триватиме до тих пір, поки вся Земля не перетвориться на одне суцільне згарище. Це не забере багато часу. Мабуть, не більше ніж добу, щоб вбити кілька мільярдів людей і покласти край історії людства.

Тепер ти розумієш? Це треба відвернути. За будь-яку ціну. Ця зброя не повинна з'явитися. Навіть якщо загине Ізраїль - краще він, ніж весь світ!

Архітектор знесило замовк. Завершував свою промову він вже на превелику силу - горло зовсім набрякло і ледь пропускало повітря. Усвідомлення важливості завдання дозволило йому домовити до кінця, майже не звертаючи уваги на свій фізичний стан - але тепер отримані ним травми швидко брали належне. Він не тільки задихався, але й відчував, як стрімкою хвилею всю поверхню тіла накриває біль. Дія шоку закінчувалася.

- Як тебе звати? - запитав вояк, що, можливо, сподівався згодом відшукати його в шпиталі й дізнатися додаткові подробиці.

- Візенталь, - прохрипів архітектор з останніх сил. - Симон Візенталь. Але це... байдуже... - він чудово розумів, що ні до якого шпиталю не дотягне. - Важливо те, що ти повинен... - біль, пекельний біль накопився так зненацька, що змусив його забути про порятунок світу. - Будь ласка... - насилу вимовив він, - убий... - судом перехопила його горлянку, не давши закінчити нове прохання про милосердну кулю, і він лише болісно застогнав через ніс.

Але вояк вже не чув цього ослаблого хрипіння і стогнання. Його охопило гарячкове збудження, як це вже не одного разу траплялося з ним раніше (він знав, що має тонку і чутливу артистичну натуру, хоч дехто вважав це звичайною істеричністю), але, здається, ніколи дотепер з такою силою. Він повірив, повірив повністю в цю цілком неймовірну історію. Він завжди знав, що світ створено складнішим, поетичнішим і грандіознішим, ніж пишуть в нудних шкільних підручниках, що в ньому є місце і

пророкам, що провидять майбутнє, і героям, обраним Долею заради великої місії. І йому вже багато разів здавалося, що він один з таких Обраних... от тільки раніше він думав, що йому визначено долею стати великим художником, потім - архітектором... і тільки тепер він зрозумів, наскільки грандіозніша його Місія і в чому дійсно вона полягає! Саме від нього одного залежить порятунок людства! Він стане найвидатнішим з усіх героїв в історії!!!

Збурення було таким величезним, що він знепритомнів.

Першим, що він відчув, опритомнівши, був сморід.

Це був класичний, невиводний сморід перелюднених військових шпиталів - запах карболки, хлороформу і багато чого ще, рахуючи просяклі гноєм пов'язки й кишкові гази й випорожнення лежачих хворих. Поблизу хтось стогнав, і це пробудило спогад в його ще м'якому мозку. Водночас щось м'яко торкнулося його обличчя, і він зрозумів, що це тільки вітер - точніше, подув повітря від чогось, що швидко рухалося повз нього. Він розплющив очі, які досі погано бачили, і роздивився крізь сіру каламуть (ранок? вечір?) білястий силует, що рухався зліва немов ангел або примара.

- Еее...

- Очухався? - військовий лікар різко зупинився, обертаючись; поли халата, немов крила, здійнялися й обпали за його спиною. - Пригадуєш, хто ти такий?

«Збавитель», - хотілося відповісти йому, але замість цього він чітко, за статутом назвав звання, ім'я та свою частину - Шістнадцятий Баварський піхотний реймент.

- Добре, гефрайтер, - ухвально кивнув лікар. - Ти у шпиталі в Пазевальке. Бачу, тепер ти дійсно отямився й одужаєш.

- Що зі мною сталося?

- Ти нахапався англійського гірничного газу і тимчасово втратив зір. Але доза була невелика, так що збудешся без наслідків. Власне, ти мав би дійти норми ще раніше, але на твою психіку це вплинуло сильніше, аніж на твій організм. Коли тебе знайшли, ти був перезбуджений і верз якусь нісенітницю. Таке трапляється - типовий випадок військової істерії. Довелося прописати тобі конячі дози заспокійливого, від яких ти спав цілодобово і безперервно. Але тепер вже, схоже, все добре.

- Коли мене випишуть?

- Що, так кортить знову на фронт? - посміхнувся лікар. - Я б на твоєму місці не квапився. Війні скоро край.

- З усією повагою, херр доктор... - почав він, рефлекторно бажаючи заперечити настільки непатріотичним промовам, але замовк. «Об одинадцятій одинадцятого одинадцятого», - пригадав він.

- Що? - запитав лікар, не дочекавшись продовження.

- Я тільки хотів запитати... а що сталося зі старим, який був разом зі мною? Він не тут?

- Яким старим?

- Ну... - він зрозумів, що не може пригадати імені. Але той так хрипів і сипів наприкінці, що розібрати слова було майже неможливо. - Там, де мене знайшли, в полі під Іпром, там був ще старий. Архітектор із Бонна. Здається, він потерпів більше за мене. Він помер?

- Згідно із супровідними паперами, ти був один, - спохмурнів лікар. - Ти поспішав із донесенням до штабу, коли втратив зір, ну і заблукав позаду наших позицій. Мерця, звісно, могли й не зазначити, тим паче що цивільні взагалі не по нашому відомству, але сам поміркуй - звідки там опинитися архітектору з Бонна! Схоже, у тебе знову починається марення...

- Ні-ні! - поспіхом вигукнув гефрайтер. - Мабуть, мені це просто наснилося.

І тут же він відчув холод у животі - а що, коли це й насправді так? Якщо його велика місія, його призначення - це лише наркотичний сон, спричинений великими дозами ліків?

- А... одинадцяте листопада скоро? - запитав він.

- Через два тижні. Гарзд, гефрайтер, відпочивай, - лікар вирушив до наступного ліжка.

Виходить, через два тижні він довідається про все остаточно. Якщо капітуляцію буде підписано саме в цей час, у французькому місті, як його, на К... щось на зразок «компанії» - виходить, все було насправді. Втім, він уже не мав у цьому жодного сумніву. Ніякий то був не сон.

Звичайно, щось розповідати й пояснювати іншим – це марна справа. Його оголосять навіженим і замкнуть до божевільні. Навіть якщо почнуть здійснюватися його пророчки – пророків ніколи не слухають. Треба просто робити свою справу, не пояснюючи істинних мотивів іншим. Можливо, згодом, коли його місію буде виконано – але не раніше.

Ось тільки... він аж ніяк не міг згадати прізвище того фізика. Як і інших, названих архітектором. Мабуть, це наслідок ударних доз ліків, якими його тут накачували. Пам'ятав тільки прізвище Троцького, тому що вже зустрічав його в газеті раніше.

Але це не має значення. Коли на кону стоїть порятунок всього світу – прізвища неважливі.

Досить того, що він знає їх національність.

2019

Примітки

Гітлер брав участь у викритті комуністичних агентів в армії під час придушення Баварської Радянської Республіки в 1919, а потім працював на військову розвідку, виконуючи подібні завдання. Чи була його роль критичною в тому, що комунізм в Дойчлянді вдалося задушити? Сама собою, вочевидь, ні. Проте в умовах повоєнного хаосу навіть невеличкий камінець міг схилити шальки терезів на інший бік, і якби після закінчення Першої світової Гітлер дотримувався лівих поглядів (що було цілком можливо) – хтосьна, можливо, Радянська Баварія, ба навіть радянський Дойчлянд, і справді проіснували б триваліше. Саме у якості агента розвідки Гітлер був упроваджений до DAP (Дойчську робітничу партію), на базі якої пізніше сформувалася NSDAP.

В Ізраїлі дійсно висувалася ідея запросити на пост голови держави Айнштайна. У нашій версії історії Ізраїль – парламентська республіка, в описуваній – президентська.

У нашій версії історії Війна Судного Дня розпочалася 6 жовтня 1973. У 1959 свято Йом Кіпур припадало на 12 жовтня. Назва, природно, має подвійний зміст – окрім буквальної назви релігійного свята, війна стала «судним днем» для Ізраїлю, а у світі оповідання – і всього людства.

Гітлер не знає, що сталося з Візенталем і як в даній ситуації розв'язується «парадокс дідуся», але читач має право це знати. Точкою біфуркації, яка змінила історію, став момент, коли Гітлер, вислухавши розповідь Візенталя, прийняв рішення щодо своєї «місії». З цього моменту вся колишня версія історії зникла, відповідно, зник і той Візенталь, що потрапив у минуле. Однак він зник *після*, а не до точки біфуркації. Відповідно, його розповідь в пам'яті Гітлера залишилася.

(Переклад - Ігор Тараненко)